

Typologie stranického euroskepticismu

Petr Kaniok

Proč zkoumat stranický euroskepticismus?

- Politické strany jako nejdůležitější nositelé názorů voličů
- Politické strany jako vykonavatelé moci
- Politické strany a masová média

Atraktivita euroskepticismu pro politické strany

- Zavedení přímých voleb do EP
- Politizace EU od počátku 90. let (důraz na politickou integraci)
- Nárůst počtu členských států ES/EU a s ním související výskyt třecích ploch

Taktika versus víra?

- Skepse jako názor
 - ideová kritika evropské integrace
 - nutnost vhodných společensko-politických podmínek (rozdělení politické obce, chladný vztah k současné integrační trajektorii atp.)
- Skepse jako taktika
 - běžnější fenomén
 - účelové používání

Euroskepse jako názor

- Zdroje viz lekce 1
- Nutnost vhodných podmínek:
 1. Absence u první vlny evropské integrace
 2. Zkušenost s mezivládní formou spolupráce
 3. Pragmatické přistoupení
 4. Historická „izolovanost“
 5. Vnitropolitická problematičnost vstupu
 6. Protestantismus jako dominantní náboženství

Euroskepse jako taktika

- v tomto kontextu je euroskepticismus strategickou volbou, nikoliv názorem
 - tři sady faktorů: dlouhodobé x střednědobé x krátkodobé
 - dlouhodobé: stranická ideologie
 - střednědobé: centrifugální versus centripetální taktika
 - krátkodobé: přítomnost strany ve vládě/opozici, pozice ve stranickém spektru, obsazenost témat

Paul Taggart: 1998

- 4 typy stran:
 1. Single-issue euroskeptické strany
 2. Protestní strany
 3. Etablované strany
 4. Euroskeptické frakce v mainstreamových stranách

Taggart a Szczerbiak I.

- **Tvrký euroskepticismus:** principiální opozice vůči EU a evropské integraci, která v důsledku vede k žádosti strany o vystoupení z EU. Politika strany je namířena proti projektu evropské integrace jako takovému
- **Měkký euroskepticismus:** pokud se strana nestaví principiálně proti EU a evropské integraci, ale v její programatice je možno identifikovat jednu nebo více námitek, jež vedou k vyjádření kvalifikované opozice vůči EU

Kritika

- Explicitní → přílišný důraz na otázku členství v EU (může jít o taktickou věc)
- Implicitní → absence kontinua

Kopecký a Mudde

- Dva principy:
 - a) Odevzdání suverenity směrem od národního státu k nadnárodní struktuře,
 - b) podpora/opozice dalšímu rozšiřování suverenity EU
- Ad a – Euro-filové versus Euro-fóbové
- Ad b – EU-optimisté versus EU-pesimisté

Kopecký a Mudde

Euro - entuziasté

- podporují evropskou integraci (EFi)
- podporují současnou trajektorii EU (EO)

Euro - pragmatici

- odpůrci evropské integrace (EFo)
- podporují současnou trajektorii EU (EO)

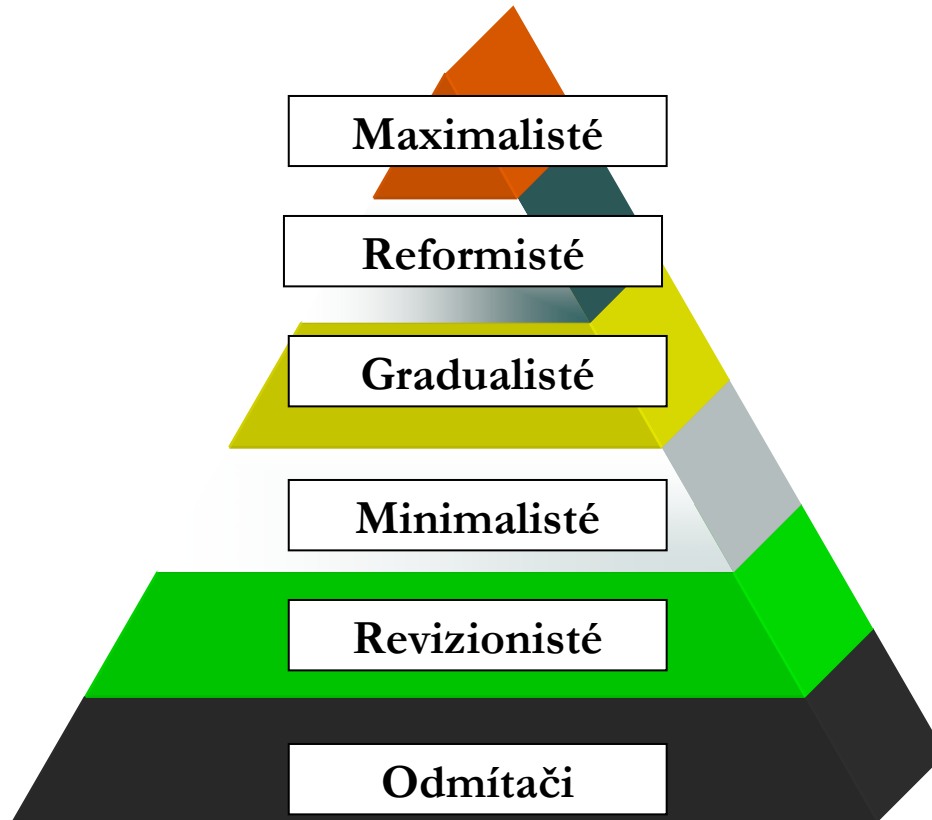
Euro - skeptické

- podporují evropskou integraci (EFi)
- odmítají dnešní trajektorii EU (EP)

Euro - odmítači

- odmítají evropskou integraci (EFo)
- odmítají dnešní trajektorii EU (EP)

Chris Flood

Nicolo Conti a Luca Verzichelli

- Typologie vychází z první typologie Taggarta a Szczerbiaka
- Zakomponování pozitivních stranických postojů k evropské integraci
- Značný důraz na roli jazyka

Conti

- Identitární evropeanismus
- Funkční evropeanismus
- Neutrální postoj
- Měkký euroskepticismus
- Tvrdý euroskepticismus

Taggart a Szczerbiak II.

- **Tvrký euroskepticismus:** principiální opozice vůči projektu evropské integrace v podobě EU, a to především ve smyslu odmítání transferu moci směrem k nadnárodním institucím
- **Měkký euroskepticismus:** absence principiální kritiky vůči EU, ale přítomnost opozice vůči současné či plánované trajektorii, jejímž obsahem je nárůst kompetencí a suverenity EU

Riishoj

- Typologie euroskepticismu podle jeho původu (identitární, funkcionální, transatlantický, stranický, institucionální atd.)

Shrnutí

- Četnost a problematičnost typologií poukazuje na obtížnost konceptu
- V současnosti nejvlivnější je revidované pojetí Taggarta se Szczerbiakem